

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление 9.1. Национална сигурност, област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”

1. Хронология на процедурата

Процедурата е открита от Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана на 08.12.2015 г. (Протокол № 18) по искане на висшето училище - вх. № 734/03.12.2015 г.

На заседание, проведено на 04.11.2016 г. (Протокол № 19), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група, утвърдена с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 23.06.2016 г. (Протокол № 15).

Експертната група извърши проверка на оценяваната институция в периода 13-15.07.2016 г.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

По сфера 1: „Образователна дейност”:

Оценка за съответствието по критерий 1.1: „Обучението на студентите се провежда според изискванията по образователно-квалификационни степени и съгласно образователната мисия, цели и задачи на ВУ“:

В Шуменски университет са налице стандарти за разработване на учебна документация, утвърдени от АС и публикувани във вътрешната информационна система. Учебната документация се разработва, обсъжда и приема в **пълно съответствие** с утвърдени стандарти, отговарящи по съдържание и по качество на целите на професионалното направление.

Обучението се извършва по учебен план, който включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини. Контролът върху самостоятелната работа на студентите под ръководство на преподавателите е регламентиран в учебната програма.

Вътрешният контрол се организира периодично чрез одити и вътрешно факултетски прегледи на учебната документация и документооборота по учебния процес. Изучава се и се взема под внимание мнението на студентите. Резултатите се отчитат при актуализацията на учебната документация.

Мнението на потребителите се отчита чрез преки контакти и анкети с представители на фирми, административни структури, организации и обществени институции в региона. Има установена практика част от тях да се включват в състава на държавните изпитни комисии и защитата на дипломните работи.

Оценка за съответствието по критерий 1.2: „Обучението на студентите се осъществява от преподавателски състав с необходимия профил и квалификация“:

Обучението в двете ОКС се осъществява от високо квалифициран академичен състав, в **пълно съответствие** с нормативните изисквания. Разпределението на академичния състав по този показател включва 8 професори, 11 доценти и 3 главни асистенти с ОНС „доктор”.

Средната възраст на хабилитираните преподаватели на първи ОТД е 53.9, а на втори ОТД е 60 години. Налице е възрастов баланс на преподавателите, в ПН 9.1. Национална сигурност, което създава условия за израстване на кадрите и приемственост.

Оценка за съответствието по критерий 1.3: „За обучението на студентите е създадена, поддържа се и се развива материално-техническа и информационна база, специализирана за обучението в професионалното направление”:

Изградената материално-техническа база е в **съществено съответствие** с нуждите за обучение, практическа и изследователска дейност на студентите. Университетът разполага с необходимия капацитет от специализирани зали. Наличните аудиторни и учебни зали, използвани за лекции и упражнения по своите размери, брой места, условия за работа и седмична натовареност са достатъчни за водене на нормален учебен процес съгласно нормативната база. Научноизследователската дейност на преподавателите и лабораторните практикуми на студентите се извършват в специализирани научноизследователски и учебни лаборатории, които са оборудвани с необходимата апаратура и технологични съоръжения.

Учебните корпуси на ШУ са свързани с вътрешна информационна компютърна мрежа, а учебните материали във Факултета по технически науки са достъпни за студентите чрез лични потребителски имена и пароли. Осигурен е електронен достъп до 7 различни информационни платформи с възможност за ползване на пълнотекстови бази данни: ProQuest, SciVerse® Scopus®, SciVerse® Science Direct®, Engineering Village, Embase, Ebsco, както и най-новата ISI Web of Knowledge, която предоставя реферативна научна литература и информация за цитирания на публикации във всички области на техническите, природните, приложните, хуманитарните науки и др.

Създадена е и функционира интегрирана информационна база за управление на учебния процес с цел повишаване ефективността на учебния процес и на контрола на обучението в ШУ.

Оценка за съответствието по критерий 1.4: „Обучението на студентите отговаря и се придържа към съвременните методи на преподаване и оценяване на постиженията им”:

В ШУ има изградена организация за развитие на съвременни методи на преподаване и оценяване на учебния процес, в **пълно съответствие** с европейските и световни тенденции за развитие на методите на обучение.

Актуализира се учебното съдържание и формите на обучение. Обогатяват се аудио-, видео- и мултимедийните материали, използвани при обучението. Създадена е съвременна динамична образователна среда. Отделя се внимание на управление на знанията и на тяхното адаптиране към учебните планове в условия на динамично развитие на информацията и технологиите. Прилага се интерактивно, манипулативно, съсредоточено върху студента и върху резултата обучение.

Новата техника позволява осигуреност на лекционните курсове средно на 80% с мултимедийни видео и аудио презентации. Изградената компютърна мрежа, софтуер, Интранет и достъп до научни бази данни осигурява използване на съвременните информационни технологии за провеждане на качествен учебен процес. В 93% от дисциплините в специалност „Системи за сигурност” се използват съвременни интерактивни методи на обучение.

Оценка за съответствието по критерий 1.5: „Полагат се специални грижи за високото качество на обучението по профилиращите дисциплини”:

Обучението по профилиращите дисциплини е в **съществено съответствие** с критериалната система. 82,76% от учебните дисциплини са осигурени с преподаватели на ПОТД. Двадесет и три от профилиращите дисциплини в професионалното направление се водят от преподаватели на ПОТД, три (10,3%) от преподаватели на ВОТД и две от бивши преподаватели от катедрата на граждански договор.

Осигуряването на обучението с учебници, учебни пособия и материали е с разработени от преподавателите в професионалното направление материали. Те са съобразени със съдържанието на преподавания курс, отразяват актуалното състояние на научните изследвания в съответната област. Двадесет и три от общо двадесет и девет

профилиращи дисциплини в професионалното направление са осигурени с учебници, учебни пособия и електронни учебници. Информационната осигуреност на профилиращите учебни дисциплини осигурява добра подготовка на студентите и необходимото качество на учебния процес.

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 1:

Учебната документация за обучение по специалностите в професионално направление 9.1. Национална сигурност е разработена съгласно нормативната и поднормативната база, спецификата на професионалното направление, целите и задачите на обучението, което създава добри предпоставки за осъществяване на качествен учебен процес.

Съдържанието на учебните планове и програми се актуализира периодично, като се адаптират към промените в средата за сигурност и нуждите на образователната система и новостите в науката и технологиите за сигурност.

ШУ разполага с високо квалифициран академичен състав на ОТД. Квалификацията на академичния състав съответства на специалността. Всички лекционни курсове в ОКС „Магистър” се водят от хабилитирани преподаватели. Академичният състав на ОТД чете 100% от лекциите по профилиращите дисциплини.

Наличната учебно-материална база и информационното осигуряване създават необходимите съвременни условия за обучение, професионална подготовка и научно-изследователска дейност на студентите и преподавателите.

По Сфера 2 [А]: „Научно-изследователска дейност”:

Оценка за съответствието по критерий 2.1 [А]: “В професионалното направление се организира, поддържа и развива научноизследователска дейност на преподавателския състав”:

Създадени са отлични условия за извършването на сериозна научноизследователска дейност от преподавателския състав на Университета, обхващащи както материалната и информационната база, така и реализирането на проекти с други научни звена, което е следствие от активността на преподавателите.

Организирането на научноизследователската и иновационната дейност в професионалното направление се осъществява в **пълно съответствие** с Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020; ЗВО, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Стратегията за висше образование и др.

Научните публикации през периода 2011-2015 г. – 190, от които: монографии – 4, студии, статии, научни доклади – 165, учебници и учебни пособия – 21 показват добра творческа активност на преподавателския състав.

Създадени са добри условия за участието на академичния състав в изследователски проекти чрез предоставяне на информация за национални и международни проекти, провеждане на работни срещи с представители на основните структурни звена, разпространяване на информационни материали, подготвяне на документацията за кандидатстване за финансиране по международни проекти. Създаден е регистър на международните проекти и на участващите в тях преподаватели, което прави тази дейност открита за цялата академична общност. В периода 2011-2015 година 10-те преподаватели на *първи* ОТД от професионално направление 9.1. Национална сигурност, катедра „Управление на системите за сигурност” (УСС) са участвали в общо 6 международни, 8 национални и 6 вътрешно университетски проекта.

Оценка за съответствието по критерий 2.2 [А]: „В професионалното направление се организира, поддържа и развива научноизследователска дейност на студенти и докторанти”:

Прилагат се различни методи за стимулиране на публикационната активност на студентите още в бакалавърската програма. Правилата, условията и критериите за участие в конкурси за проекти са определени в „Система от показатели за оценка, наблюдение и отчитане на резултатите за конкурс за научни проекти“.

В основните звена на ШУ и изследователските му структури се планира научноизследователската дейност на студентите и докторантите, в **пълно съответствие** с изискванията на критерия. В раздела за научноизследователска работа от годишните планове на факултетите и катедрите се предвиждат всички дейности и прояви, свързани с организацията на изследователската дейност на докторантите и студентите, което създава добри условия за организиране, провеждане, контрол и отчитане през учебната година и в края на същата. В годишния план за дейността на Университета се планират ежегодни студентски научни сесии, които дават възможност на обучаемите да представят своите научни постижения и да ги публикуват.

За периода 2011-2015 г. студентите и докторантите от професионалното направление имат 27 участия, от които в 2 международни и 6 вътрешноуниверситетски научни проекта, което е 19 % от всички 142 обучавани в направлението студенти и докторанти. В същия период студенти и докторанти от професионалното направление имат активно участие в научни форуми у нас и в чужбина – 68 участия, което е 48% от целия обучаващ се състав в тези категории. Общият брой на научните публикации на студенти и докторанти от професионалното направление е 83 (17 публикации са на чужд език). Това означава, че 58% от тях са направили публикации по време на акредитационния период, което е добра атестация за работата по обучението на тези категории.

Оценка за съответствието по критерий 2.3 [A]: „Високо качество на публикациите на студентите, докторантите и преподавателите“:

В ШУ „Епископ Константин Преславски“ функционира система, която дава възможност за периодично обсъждане и оценяване на научноизследователската дейност на преподавателите и студентите. Всички научни материали се рецензират от хабилитирани лица. Качеството на публикациите е в **пълно съответствие** с критериалната система.

Взети са сериозни мерки срещу плагиатството и е осигурена защита на интелектуалната собственост на резултатите от научноизследователската дейност. Изградената система от критерии за оценка на студентските самостоятелни работи е публично оповестена и допринася за повишаване на качеството на публикациите, което се потвърждава и от факта, че за акредитационния период няма констатирани случаи на плагиатство както от страна на студенти, така и от преподаватели при осъществяване на публикационна дейност.

От потребителите се търси активна обратна връзка за полезността на изготвените научни публикации от студентите и преподавателите.

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 2:

В публикациите на преподавателския екип, заедно със студентите и докторантите преобладават научните статии и докладите, като едновременно с това не са пренебрегнати учебниците и учебните помагала. Повечето публикации са на български език в български издателства.

Преподавателският състав участва в национални и международни научноизследователски проекти. Освен това, преподавателският състав много активно се включва непосредствено като изпълнители или като експерти-оценители в изследователските проекти на фирми от ВПК.

По Сфера 3: “Управление на образователния процес”:

Оценка за съответствието по критерий 3.1: “Има изградена организация на управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност”:

В ШУ има изградена и функционираща Система за управление на качеството на учебния процес, съгласно нормативната база. В катедра УСС дейността по внедряване и поддържане на университетската Система за управление на качеството се ръководи от отговорник по качество. В Катедреният съвет, в **съществено съответствие** с изискванията на нормативните документи, периодично се обсъжда качеството на обучението и се вземат обосновани решения, които се представят във Факултетската комисия по качество.

За нормативната организация на Системата за наблюдаване, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието са разработени и приети необходимите университетски документи: Наръчник по качеството, който е публикуван във вътрешната мрежа на ШУ, Процедури по качеството и правилници за управление, Работни инструкции по качеството, Работни програми за управление на качеството. Последните се приемат за всяка учебна година на ниво университет, факултет и катедра.

Оценка за съответствието по критерий 3.2: „Има изградена организация за проследяване на реализацията на завършилите обучението студенти“:

В професионалното направление има изградена организация за проследяване реализацията на завършилите обучението си студенти, в **съществено съответствие** с изискванията на критерия. За целта се поддържа база данни от ежегодните проучвания на мнението на работодателите и дипломираните студенти за качеството на образованието и за новите изисквания на бизнеса. Създадена е комуникация между студенти и работодатели чрез кариерния център на ШУ. В акредитационния период в професионалното направление във ФТН са се дипломирали 103 обучаеми, както следва: в ОКС „бакалавър” – 67, а ОКС „Магистър” – 36 студенти.

Сред студентите, придобили ОКС „Бакалавър” по професионалното направление, има работещи като: служители на МВР, в това число и Директор на Областна Дирекция на Полицията – Шумен, сектор охранителна полиция, сектор – „Миграция“, Регионална Дирекция Противопожарна Безопасност и Защита на Населението, полицаи от структурите на съдебна полиция, служител по сигурността в общинска администрация и служители по сигурността във фирми от региона и страната („Телепол“, „3S – СОТ“, „Фикосота“, „АЛКОМЕТ“, Мадара – АД, СОТ - Шумен и др.)

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 3:

Управлението на качеството на учебния процес се изгражда на основата на Система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието в Университета, Факултета и Катедрата.

В Катедра УСС се търсят и прилагат различни форми и възможности за повишаване на качеството на предоставяното образование, което се потвърждава и от участието в пет университетски проекта за изследване на качеството на образованието през акредитационния период.

Високата реализация на завършилите студенти на пазара на труда е добър атестат за Катедра УСС и показва, че обучението в професионалното направление удовлетворява в необходимата степен потребностите на работодателите.

По Сфера 4: „Конкурентоспособност на обучението в професионалното направление“:

Оценка за съответствието по критерий 4.1: „Новаторски практики в обучението“:

При обучението в професионалното направление са установени добри практики, в **пълно съответствие** със съвременните модели за поддържане на актуалност на обучението, като за целта профилиращата катедра от професионалното направление се съобразява с учебните планове и програми с тези на водещи ВУ у нас и в чужбина. Налице е непрекъснат стремеж за осъвременяване на наличната литература в университетската библиотека,

стимулиране на преподавателите да издават собствени учебници и учебни пособия, създаване на условия за използване на различните форми на е-обучение, въвеждане в учебния процес на нови учебни дисциплини и включване на резултати от научната работа в преподавания учебен материал. Това става на базата на изучаване на мнението на работодателите за професионалните компетенции на завършилите студенти, което осигурява въвеждане на новите изисквания на бизнеса в учебната практика на Катедра УСС.

В ШУ и Катедра УСС в частност високите технологии и съвременни бази данни са навлезли в ежедневието учебен процес, обучаемите имат неограничен достъп до информационните масиви, което позволява във висока степен да се ползват световните постижения в професионалното направление.

В подкрепа на провежданата политика за въвеждане на съвременни методи и форми на обучение от ръководството на ШУ е изпълненият през 2012 г. Проект BG051P0001-4.3.04-0020 “Модернизация на центъра за дистанционно обучение на ШУ чрез въвеждане на съвременни електронни форми на обучение”, което допринася за развитието на електронните форми на дистанционното обучение във всички факултети на ШУ включително и в професионално направление 9.1 Национална сигурност.

Оценка за съответствието по критерий 4.2: “Познаване на конкурентната среда на обучението в професионалното направление“:

В ШУ се извършва оценка на предлаганото в България обучение в професионално направление 9.1. Национална сигурност чрез изследване съдържанието на учебните планове на ВУ, предлагащи такова образование. Извършено е конкретно изследване на учебните планове на: Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Югозападен университет „Неофит Рилски” – Благоевград, Университет за национално и световно стопанство – София, Военна академия „Г. С. Раковски“, Национален военен университет „Васил Левски” – Велико Търново, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”, Академия на МВР, УниБИТ, Нов български университет, Русенски университет „Ангел Кънчев” и Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий”. Като резултат от проучването е направен изводът, че ВУ активно рекламират своите иновации на учебното съдържание и предоставяне на образователни услуги с високо качество и мобилност, изпреварващи знания, позволяващи на завършилите в тях специалисти да се включат успешно в пазара на труда като се реализират и развиват в избраната професия.

Конкурентната среда, в която се провежда обучението в професионалното направление във ФТН на Шуменския университет е предмет на системен анализ, в **пълно съответствие** с изискванията на критерия. Като резултат от това ръководните структури и академичния състав в професионалното направление е добре запознат със състоянието на конкурентната среда, в състояние е да отчита нейната специфика в процеса на планирането и обучението. Оценката на конкурентната среда се извършва периодично при изготвяне на учебната документация за всеки семестър, което осигурява конкурентоспособност на собствените учебни планове.

Оценка за съответствието по критерий 4.3: “Национални и международни позиции и възможности“:

В ШУ са създадени условия за обмен на преподаватели, студенти и докторанти с други обучения по професионалното направление, в **съществено съответствие** с критериалната система. Университетът е активен член на Програмата на Европейския съюз за реализация на студентска, преподавателска и преподавателска мобилност – „Учене през целия живот” – секторни програма „Еразъм” и „Еразъм+”, които са насочени към повишаване качеството на висшето образование. Това помага за развитие на иновативните процеси и трансфера на знания и технологии ШУ.

Стратегически университетски партньори на ШУ в рамките на Програмата са 35 университета от 10 страни членки на Европейския съюз и такива, присъединени към

Програмата. Университетът има утвърдени партньорски отношения от стартирането на програмата през 2002 г. с университети от Белгия, Великобритания, Германия, Естония, Ирландия, Полша, Словакия, Чехия, Холандия и Турция.

По инициатива на ФТН са подписани договори по програма Еразъм, в които могат да се включат студенти и преподаватели от професионално направление 9.1. Национална сигурност със следните университети и ВУ:

Istanbul Aydin University, Турция.

University of Science and Technology, Краков, Полша.

Vilnius University, Литва;

Рижки технически университет, Латвия.

Университет „Намик Кемал”, Чорлу, Турция .

Instituto de Estudos Superiores de Fafe, Португалия.

National Defence University, Варшава, Полша.

Университет „Ковънтри”, гр. Ковънтри, Великобритания.

Polytechnic Institute of Braganca, Португалия.

Това създава добра основа за поддържане и развитие на мобилността на студенти и преподаватели в професионалното направление.

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 4:

В ШУ при обучението в професионалното направление се прилагат добри практики за усвояване на съвременни модели за поддържане на актуалност на обучението, профилиращата катедра се съобразява с учебните планове и програми с тези на водещи ВУ у нас и в чужбина. Резултатите от изпълнени научноизследователски проекти, докторски дисертации, хабилизационни трудове и на постижения, докладвани на различни научни форуми намират задължително място в учебните програми по отделни дисциплини и допринасят за високото качество на учебния процес в професионалното направление.

В ШУ се провежда системно изучаване на потребителите на кадри в региона, което е гаранция за ежегодно запълване на обявените позиции за обучение в професионално направление 9.1 Национална сигурност.

Дейностите, които се осъществяват в областта на международното сътрудничество утвърждават ШУ като авторитетен, надежден и търсен партньор и способстват за развитието на преподавателите от професионалното направление.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване и обсъждането, проведено на **04.11.2016 г. (Протокол № 19)**, членовете на Постоянната комисия гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на професионални направления по десетобалната система, в съответствие с чл. 79 ал.1 на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА “Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти”, Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана взе следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 9.1 „Национална сигурност“ от област на висше образование 9. Сигурност и отбрана на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ на основание обща оценка 9,02 (девет цяло и две стотни) за образователно-квалификационни степени (ОКС):

ОКС „бакалавър“:

„Системи за сигурност“ - редовна и задочна форма на обучение.

ОКС „магистър“:

„Административна и организационна сигурност“ – редовна и задочна форма на обучение;

„Управление на кризи и реагиране при бедствия“ – редовна и задочна форма на обучение.

2. Срокът на валидност на акредитацията е ШЕСТ години, в съответствие с чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление 9.1 Национална сигурност на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, както следва:

- за ОКС „бакалавър“ – 150 студенти (редовна и задочна форма на обучение);

- за ОКС „магистър“ - 80 студенти (редовна и задочна форма на обучение).

Общо за професионалното направление: 230 студенти редовна и задочна форма на обучение.

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана прави следните препоръки:

1. Да се увеличи международната мобилност на студентите и преподавателите чрез програмата Еразъм и други възможности. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.

2. Да се осъвремени материалната база на Университетската библиотека. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.

3. Да се привличат млади преподаватели – асистенти и специалисти от практиката - за практически упражнения в бакалавърската и магистърските програми. Срок: до следващата програмна акредитация на направлението.

Председател на ПКСПНСО:

проф. д-р Емилия Друмева